

COMPITI DI TRADUZIONE PER LE VACANZE ESTIVE

Classi Quinte ginnasio - Lingua e cultura greca

I

MEDEA E GIASONE

Una delle maghe più famose del mondo antico giunge a Corinto solo per essere ripudiata dall'ambizioso Giasone. Ma la vendetta, corredata di omicidi, è dietro l'angolo...

Οἱ δὲ ἦκον εἰς Κόρινθον, καὶ δέκα μὲν ἔτη διετέλουν εὐτυχοῦντες, αὐθις δὲ, τοῦ τῆς Κορίνθου βασιλέως Κρέοντος τὴν θυγατέρα Γλαύκην Ἰάσονι ἐγγυῶντος, παραπεμπάμενος Μήδειαν Ἰάσων τὴν Γλαύκην ἐγάμει. Ἡ δέ, ἐπικαλεσαμένη τε οὓς ὤμοσεν Ἰάσων θεοῦς καὶ τὴν Ἰάσονος ἀχαριστίαν μεμψαμένη πολλάκις, τῇ μὲν γαμουμένη πέπλον φαρμάκων πλήρη ἔπεμψεν, ὃν ἀμφιεσαμένη μετὰ τοῦ βοηθοῦντος πατρὸς πυρὶ λάβρω κατεφλέχθη, τοὺς δὲ παῖδας οὓς εἶχεν ἐξ Ἰάσονος, Μέρμερον καὶ Φέρητα, ἀπέκτεινε, καὶ, λαβοῦσα παρὰ Ἥλιου ἄρμα πτηνῶν δρακόντων, ἐπὶ τούτου φεύγουσα ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. Λέγεται δὲ καὶ ὅτι φεύγουσα τοὺς παῖδας ἔτι νηπίους ὄντας κατέλιπεν, ἰκέτας καθίσασα ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Ἥρας τῆς ἀκραιάς· Κορίνθιοι δὲ αὐτοὺς ἀναστήσαντες κατετραμάτισαν.

II

LA STORIA DI CADMO, IL FENICIO – PARTE PRIMA

Partito in origine alla ricerca della sorella Europa, Cadmo riceve dal dio di Delfi un'altra profezia: dovrà, seguendo con attenzione un segno, fondare una città. Ma neanche il sacrificio propiziatorio è cosa semplice.

Ὁ δὲ θεὸς εἶπε περὶ μὲν Εὐρώπης μὴ πολυπραγμονεῖν, χρῆσθαι δὲ καθοδηγῶ βοῖ, καὶ πόλιν κτίζειν ἔνθα ἂν αὕτη πέση καμοῦσα. Τοιοῦτον λαβῶν χρησμὸν διὰ Φωκέων ἐπορεύετο, εἶτα, βοῖ συντυχῶν ἐν τοῖς Πελάγοντος βουκολίοις, ταύτη κατόπισθεν εἶπετο. Ἡ δὲ διεξιούσα Βοιωτίαν ἐκλίθη, πόλις ἔνθα νῦν εἰσι Θῆβαι. Βουλόμενος δὲ Ἀθηνᾶ καταθῆσαι τὴν βοῦν, πέμπει τινὰς τῶν μεθ' ἑαυτοῦ ληψομένους ἀπὸ τῆς Ἀρείας κρήνης ὕδωρ· φρουρῶν δὲ τὴν κρήνην δράκων, ὃν ἐξ' Ἄρεος εἶπόν τινες γενέσθαι, τοὺς πλείονας τῶν πεμφθέντων διέφθειρεν.

III

LA STORIA DI CADMO, IL FENICIO – PARTE SECONDA

Ucciso il serpente, Cadmo ne semina i denti: i guerrieri nati da ognuno di essi si scannano pressoché tutti tra loro. Cadmo, ora signore di Tebe, sposa Armonia: nozze con invitati di tutto rispetto.

Ἄγανακτήσας δὲ Κάδμος κτείνει τὸν δράκοντα, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ὑποθεμένης τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ σπεῖρει. Τούτων δὲ σπαρέντων ἀνέτειλαν ἐκ γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι, οὓς ἐκάλεσαν Σπαρτούς. Οὗτοι δὲ ἀπέκτειναν ἀλλήλους, οἱ μὲν εἰς ἔριν ἀκούσιον ἐλθόντες, οἱ δὲ ἀγνοοῦντες. Ἔνιοι δὲ φασιν ὅτι Κάδμος, ἰδὼν ἐκ γῆς ἀναφυομένους ἄνδρας ἐνόπλους, ἐπ' αὐτοὺς ἔβαλε λίθους, οἱ δὲ ὑπ' ἀλλήλων νομίζοντες βάλ्लεσθαι εἰς μάχην κατέστησαν. Περιεσώθησαν δὲ πέντε. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθηνᾶ αὐτῷ τὴν βασιλείαν κατεσκεύασε, Ζεὺς δὲ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα Ἀρμονίαν, Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεος θυγατέρα. Καὶ πάντες θεοὶ, καταλιπόντες τὸν οὐρανόν, ἐν τῇ Καδμεΐᾳ τὸν γάμον εὐωχούμενοι καθύμνησαν.

IV

LA STORIA DI CADMO, IL FENICIO – PARTE TERZA

Figlie di Cadmo e relativi matrimoni. Semele si unisce a Zeus, ma in circostanze che ne causano la morte. Il nascituro, figlio del dio, viene salvato in extremis in un utero improvvisato.

Γίνονται δὲ Κάδμω θυγατέρες μὲν Αὐτονόη, Ἴνώ, Σεμέλη καὶ Ἀγαυή, παῖς δὲ Πολύδωρος. Ἴνώ¹ μὲν οὖν Ἀθάμας ἔγημεν, Αὐτονόην δὲ Ἀρισταῖος, Ἀγαυὴν δὲ Ἐχίων. Σεμέλης δὲ Ζεὺς ἐρασθεὶς Ἥρας κρύφα συνευνάζεται. Ἡ δὲ, ἐξαπατηθεῖσα ὑπὸ Ἥρας, κατανεύσαντος αὐτῇ Διὸς πᾶν τὸ αἰτηθὲν ποιήσιν, αἰτεῖται τοιοῦτον αὐτὸν ἐλθεῖν οἶος ἦλθε μνηστευόμενος Ἥραν. Ζεὺς δὲ μὴ δυνάμενος ἀνανεῦσαι παραγίνεται εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς ἐφ' ἄρματος ἀστραπαῖς ὁμοῦ καὶ βρονταῖς, καὶ κεραυνὸν ἴησιν. Σεμέλης δὲ διὰ τὸν φόβον ἐκλιπούσης, ἐξαμηνιαῖον τὸ βρέφος ἐξαμβλωθὲν ἐκ τοῦ πυρὸς ἀρπάσας Ζεὺς ἐνέρραψε τῷ μηρῷ.

V

LA STORIA DI CADMO, IL FENICIO – PARTE QUARTA

Dopo la morte di Semele toccata ai parenti: colpevoli di aver allevato il neonato Dioniso, sono resi folli da Era e compiono delitti tremendi.

Ἀποθανούσης δὲ Σεμέλης, αἱ λοιπαὶ Κάδμου θυγατέρες διήνεγκαν λόγον, συνεῖναι θνητῷ τινι Σεμέλην καὶ καταψεύσασθαι Διός, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ἐκεραυνώθη. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τὸν καθήκοντα Διόνυσον γεννᾷ Ζεὺς λύσας τὰ ῥάμματα, καὶ δίδωσιν Ἑρμῇ. Ὁ δὲ κομίζει πρὸς Ἴνώ καὶ Ἀθάμαντα καὶ πείθει τρέφειν ὡς κόρην. Ἀγανακτήσασα δὲ Ἥρα μανίαν αὐτοῖς ἐνέβαλε, καὶ Ἀθάμας μὲν τὸν πρεσβύτερον παῖδα Λέαρχον ὡς ἔλαφον θηρεύσας ἀπέκτεινεν, Ἴνώ δὲ τὸν Μελικέρτην εἰς πυρωθέντα λέβητα ῥίψασα, εἶτα βαστάσασα μετὰ νεκροῦ τοῦ παιδὸς ἤλατο κατὰ βυθοῦ. Καὶ Λευκοθέα αὐτὴ καλεῖται.

VI

VICENDE DELL'ATENE ANTICA – PARTE PRIMA

Minosse muove guerra ad Atene, facendo ricorso all'aiuto del padre, Zeus. Gli Ateniesi, fallito ogni tentativo (sacrifici umani inclusi), intavolano trattative.

Ὁ δὲ Μίνως, χρονιζομένου δὲ τοῦ πολέμου, μὴ δυνάμενος ἐλεῖν Ἀθήνας, εὔχεται Διὶ παρ' Ἀθηναίων λαβεῖν δίκας. Γενομένου δὲ τῇ πόλει λιμοῦ τε καὶ λοιμοῦ, τὸ μὲν πρῶτον Ἀθηναῖοι, κατὰ λόγιον παλαιὸν, τὰς Ἰακίνθου κόρας κατέσφαξαν· τούτων δὲ ὁ πατὴρ Ἰακίνθος, ἐλθὼν ἐκ Λακεδαιμόνος,

¹ Qui accusativo femminile singolare.

Ἀθήνας κατώκει. Ὡς δὲ οὐδὲν ὄφελος ἦν τοῦτο, ἐχρῶντο περὶ ἀπαλλαγῆς. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτοῖς Μίνωι διδόναι δίκας ἅς ἂν αὐτὸς αἰροῖτο. Πέμπαντες οὖν πρὸς Μίνωα ἐπέτρεπον αἰτεῖν δίκας.

VII

VICENDE DELL'ATENE ANTICA – PARTE SECONDA

Minosse impone agli Ateniesi le sue condizioni: la consegna di ostaggi che saranno divorati dal Minotauro, rinchiuso nell'impossibile labirinto progettato dal geniale Dedalo.

Μίνως δὲ ἐκέλευσεν αὐτοῖς κόρους ἑπτὰ καὶ κόρας τὰς ἴσας χωρὶς ὄπλων πέμπειν τῷ Μινωταύρῳ βορὰν. Ἐβίου δὲ οὗτος ἐν λαβυρίνθῳ καθειρχθεὶς, ἐν ᾧ τὸν εἰσελθόντα ἀδύνατον ἦν ἐξιέναι· πολυπλόκοις γὰρ καμπαῖς τὴν ἀγνοουμένην ἔξοδον ἀπέκλειε. Κατεσκεύασε δὲ αὐτὸν Δαίδαλος ὁ Εὐπαλάμου παῖς τοῦ Μητίονος καὶ Ἀλκίππης· ἦν γὰρ ἀρχιτέκτων ἄριστος καὶ πρῶτος ἀγαλμάτων εὐρετής.

VIII

VICENDE DELL'ATENE ANTICA – PARTE TERZA

Storia di Dedalo. Esule da Atene a causa di un delitto di sangue (pochi maestri ammettono di essere superati dai discepoli...), ripara presso Minosse. Qui, a Creta, offre la sua opera a beneficio di Pasifae e, in seguito, del figlio di lei, il Minotauro.

Οὗτος ἐξ Ἀθηναίων ἔφυγεν, ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως βαλὼν τὸν τῆς ἀδελφῆς Πέρδικος υἱὸν Τάλω, μαθητὴν ὄντα, δείσας μὴ διὰ τὴν εὐφυΐαν αὐτὸν ὑπερβάλη· σιαγόνα γὰρ ὄφεως εὐρῶν, ξύλον λεπτὸν ἔπρισε. Φωραθέντος δὲ τοῦ νεκροῦ, κριθεὶς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ καὶ καταδικασθεὶς, πρὸς Μίνωα ἔφυγε. Κάκεϊ Πασιφάη, ἐρασθείση τοῦ Ποσειδωνείου ταύρου, συνήργησε τεχνησάμενος ξυλίνην βοῦν, καὶ τὸν λαβύρινθον κατεσκεύασεν, εἰς ὃν κατὰ ἔτος Ἀθηναῖοι κόρους ἑπτὰ καὶ κόρας τὰς ἴσας τῷ Μινωταύρῳ βορὰν ἔπεμπον.